

ASIA Rakennussuojelua koskeva valitus

VALITUKSENALAINEN PÄÄTÖS

Länsi-Suomen ympäristökeskuksen päätös 25.2.2009 nro H22-78, Dnro LSU-2008-L-1540 Lapuan kaupungin Keskustan kaupunginosassa korttelissa 122-4 sijaitsevan linja-autoasemarakennuksen suojelematta jättämisestä.

SUOJELUESITYS

Nurkkakivi r.y. on esittänyt 18.11.2008 Länsi-Suomen ympäristökeskukselle, että Lapuan linja-autoasemarakennus Lapuan kaupungin Keskustan kaupunginosassa asetettaisiin toimenpidekieltoon ja tutkittaisiin, olisiko rakennus suojeltava rakennussuojelulain nojalla.

Suojeluesityksen perusteluna yhdistys toteaa, että Lapuan kaupunki on tehnyt esisopimuksen linja-autoaseman tontin ja kiinteistön myymisestä perustettavan yhtiön lukuun vähittäiskaupan suuryksikön rakentamista varten. Rakennusluvan myöntäminen hankkeelle merkitsee samalla linja-autoaseman rakennusta koskevan purkuluvan myöntämistä.

Asemarakennus on valmistunut vuonna 1964. Ahti Korhosen suunnitteleman rakennuksen vähäeleinen ja askeettisuudessaan kevyt muotokieli edustaa oivallisesti 1960-luvun funktionalismia ja sopii erinomaisesti ympäristöönsä, jota dominoi Lapuan monumentaalinen kaupungintalo. Suomalaista arkkitehtuuria esittelevässä teoksessa mainitaan Lapualta tuomiokirkon lisäksi ainoastaan linja-autoasema.

Rakennuksen omistaa Lapuan kaupunki.

TOIMENPIDEKIELTO

Länsi-Suomen ympäristökeskus asetti kohteen toimenpidekieltoon 18.2.2009.

LAUSUNNOT YMPÄRISTÖKESKUKSELLE

Ympäristökeskus ei hankkinut asian johdosta lausuntoja.

YMPÄRISTÖKESKUKSEN PÄÄTÖS

Länsi-Suomen ympäristökeskus on 25.2.2009 päättänyt olla suojelematta linja-autoasemarakennusta. Ympäristökeskus on päätöksen perusteluissa katsonut, että rakennus ei ilmeisesti ole rakennussuojelulaissa tarkoitettu suojelukohde. Lisäksi korkein hallinto-oikeus on hylännyt suojelua asemakaavalla koskevan valituksen 28.12.2001 ja ympäristöministeriö on 14.12.2007 hylännyt tehdyn vaatimuksen suojeluvuorituksen asettamiseksi.

VALITUS

Nurkkakivi r.y. on ympäristöministeriöön 24.3.2009 saapuneessa valituksessaan Länsi-Suomen ympäristökeskuksen päätöksestä olla suojelematta Lapuan linja-autoasemarakennusta vaatinut, että ympäristöministeriö kumoaa valituksenalaisen päätöksen ja palauttaa asian Länsi-Suomen ympäristökeskukselle uudelleen käsiteltäväksi.

Ympäristökeskus on perustellut päätöstään ensiksi sillä, että kyseessä ei ole ilmeisesti rakennussuojelulaissa tarkoitettu suojelukohde, sekä sillä, että korkein hallinto-oikeus on hylännyt suojelua asemakaavalla koskevan valituksen ja ympäristöministeriö on samalla perusteella hylännyt tehdyn vaatimuksen suojeluvaihteen asettamiseksi. Valittaja katsoo, että ensimmäinen perustelu ei perustu riittäviin selvityksiin eikä toinen perustu tosiasioihin.

Valituksenalaisessa päätöksessä ei viitata lainkaan rakennuksen suojeluarvoa tai suojelutarvetta koskeviin selvityksiin. Päätöksen perustelutapa viittaa siihen, että asian selvittämistä ei ole pidetty tarpeellisena ja että se siitä syystä on kokonaan laiminlyöty.

Mitä tulee linja-autoasemarakennuksen suojelua asemakaavalla koskevaan korkeimman hallinto-oikeuden päätökseen, sitä ei ole voitu tehdä, koska sellaista valitusta ei ole tehty. Valittaja osoittaa valitusasiakirjassaan yksityiskohtaisesti, että korkeimman hallinto-oikeuden päätös koski asemakaavan muutoksen vahvistamista koskevaa asiaa. Linja-autoasemarakennuksesta tai sen alueen suojelemisesta ei valituksessa ollut lainkaan mainintaa.

LAUSUNNOT YMPÄRISTÖMINISTERIÖLLE

Ympäristöministeriö pyysi 15.10.2009 Museoviraston lausuntoa rakennuksen kulttuurihistoriallisesta merkityksestä, koska sitä ei aikaisemmin ollut pyydetty. Lausunnossaan 10.12.2009 Museovirasto katsoo, että linja-autoasemarakennuksella on rakennussuojelulain 2 §:n tarkoittamaa kulttuurihistoriallista merkitystä rakennustaiteen, rakennustekniikan, erityisten ympäristöarvojen ja rakennuksen käytön kannalta.

Ahti Korhosen suunnittelema Lapuan linja-autoasema on tyylikäs ja varhainen esimerkki 1960-luvun selkeän puhaslinjaisesta, konstruktiiivisesta arkkitehtuurista. Vähäeleinen, huolellisesti suunniteltu rakennus sopeutuu erinomaisesti ympäristöönsä, jota dominoi monumentaalinen kaupungintalo. Aikansa korkealuokkaisena edustajana linja-autoasema on maakunnallisesti ainutlaatuinen.

Kulttuurihistoriallisesti ja kaupunkikuvallisesti arvokkaan rakennuksen säilyminen tulee turvata. Luontevinta olisi turvata suojelu kaavallisin keinoin, jolloin voidaan huolehtia siitä, että rakennuksen ympärille jää tarpeeksi tilaa sen kaupunkikuvallisen arvon säilyttämiseksi.

Suojelutarve kohdistuu rakennuksen ulkoasuun, alkuperäisiin rakenteisiin ja rakennusosiin. Ennallistavat toimenpiteet ovat mahdollisia. Kulttuurihistorialliset syyt eivät estä linja-autoasemarakennuksen uudeelleen-

käyttöä, jos lähtökohtana on olemassa olevien rakenteiden ja arkkitehtuurin keskeisten piirteiden säilyttäminen.

Lapuan kaupunki toteaa lausunnossaan, että rakennuksella ei ole aikaisemmissa asemakaavaa koskevissa käsittelyissä todettu olevan maakunnallista eikä valtakunnallista merkitystä. Nämä seikat on todettu kaupungin teettämässä keskustan kehittämissuunnitelmassa, johon sisältyi mm. kulttuurihistoriallista perinnettä koskeva osa. Edellisten oikeuskäsittelyjen jälkeen ei rakennukselle ole voinut syntyä Museoviraston tarkoittamaa kulttuurihistoriallista arvoa, joka olisi otettava huomioon päätöksenteossa.

Nurkkakivi r.y. toistaa vastineessaan aikaisemmin lausumansa ja toteaa lisäksi, että ympäristökeskuksen asiassa ottamaa kantaa kuvastaa oivallisesti se, että Museoviraston lausunnon pyysi ympäristöministeriö, eikä ympäristökeskus, jonka olisi lausunto pitänyt pyytää. Yhdistys pitää Museoviraston lausuntoa hyvänä ja perusteltuna.

Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskus toteaa vastineessaan, että asemakaava-alueella rakennus voidaan määrätä suojeltavaksi vain, milloin siihen on olemassa rakennussuojelulain 3 §:n 2 momentissa mainittuja erityisiä syitä. Mikäli Museoviraston lausunnossa on tarkoitettu kohteella olevan maakunnallista, ei valtakunnallista, merkitystä, rakennuksen säilyminen voidaan riittävästi turvata maankäyttö- ja rakennuslain nojalla asemakaavalla.

ASEMAKAAVATILANNE

Linja-autoaseman tontti on voimassa olevassa asemakaavassa vuodelta 2002 merkitty KL-3 2Liikerakennusten korttelialue. Kaava sallii enintään 3350 k-m² kokoisen vähittäiskaupan suuryksikön rakentamisen tontille.

YMPÄRISTÖMINISTERIÖN PÄÄTÖS

Ympäristöministeriö hylkää Nurkkakivi r.y.:n valituksen Länsi-Suomen ympäristökeskuksen päätöksestä eikä muuta päätöksen lopputulosta.

Perustelut

Asiassa saadun selvityksen perusteella Lapuan kaupungissa, Keskustan kaupunginosassa, korttelin 122 tontilla no 4 sijaitsevaa linja-autorakennusta voidaan pitää kulttuurihistoriallisen merkityksensä vuoksi sellaisena kansallisen kulttuuriperinnön säilyttämiseksi suojeltavana kohteena, jota rakennussuojelulain 1 ja 2 §:ssä tarkoitetaan. Rakennus kuvastaa Lapuan keskustan kehitystä perinteisestä eteläpohjalaisesta kirkonkylästä kaupunkimaiseksi taajamaksi. Aikansa korkealuokkaisena edustajana se on maakunnallisesti ainutlaatuinen.

Rakennussuojelulain 3 §:n 1 momentin mukaan rakennussuojelusta asemakaava-alueella säädetään maankäyttö- ja rakennuslaissa. Asemakaava-alueella rakennus voidaan määrätä suojeltavaksi rakennussuojelulain nojalla vain, milloin siihen on rakennussuojelulain 3 §:n 2 momentissa tarkoitettuja erityisiä syitä.

Koska rakennuksen säilyttäminen ja suojeleminen voidaan selvittää maankäyttö- ja rakennuslain säännösten nojalla asemakaavassa, sen suojelemiseen rakennussuojelulain nojalla ei ole perusteita.

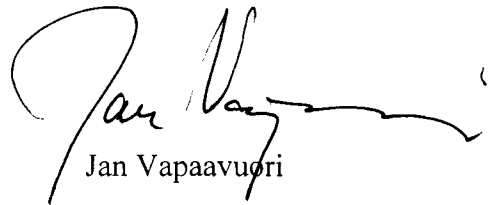
SOVELLETUT OIKEUSOHJEET

Rakennussuojelulaki 1,2,3 ja 23§.

MUUTOKSENHAKU

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Valitus saadaan tehdä sillä perusteella, että päätös on lainvastainen. Valitusosoitus on liitteenä.

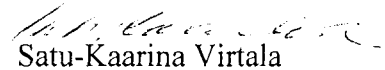
Asuntoministeri

Jan Vapaavuori

Vanhempi hallitussihteeri

Satu-Kaarina Virtala

LIITE

Valitusosoitus

PÄÄTÖS TIEDOKSISAANTITODISTUKSIN

Nurkkakivi r.y. /Risto Jalava, Tikantie 9, 62100 Lapua

PÄÄTÖSJÄLJENNÖS (tiedoksisaantitodistuksin)

Lapuan kaupunki, Valtuustontie 8, 62100 Lapua

TIEDOKSI

Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, PL 262,
65101 Vaasa
Museovirasto, PL 169, 00511 Helsinki
Etelä-Pohjanmaan maakuntamuseo, Törnävä, 60200 Seinäjoki